

daniela
fischerová
happy
end

Vyšehrad

Copyright © Daniela Fischerová, 2015
Cover illustration © Irena Šafránková, 2015

ISBN 978-80-7429-617-8

... a tu noc opět – po mnoha a mnoha týdnech – po sobě zatoužili andělé. Tento slovní obrat je pouhý krycí manévr pro něco, co nemá být nikdy vysloveno. Blíží se k sobě, dva, jejich strašlivá láska zakřivuje prostor, mezi nimi už jen žhoucí prázdno, všechn čas se vsákl do svého vlastního středu, touha, touha!, ohnivé vřetenno se točí stále zběsileji –

– – –

Kiš kiš! Proces skončil rychleji, než začal a vyhodil ho na břeh jako splasklou medúzu. *Vina*. Probouzel se proti vlastní vůli, s pocitem nějaké strašlivé viny, neschopen vybavit si její příčinu. *Zeptám se Xandry*, napadlo ho jako vždycky, když byl v úzkých. Jenomže sestra nikde nebyla. *Vždyť ona to neví*, rozpomínal se jen zvolna, jak se budil, *zamlčel jsem jí to, je to dávno promlčený zločin...* Přílivová vlna bdění spláchla naplaveniny posledních minut a on se probral v židli u psacího stolu a nepamatoval si zhola nic. Věděl, že teď už sotva usne. Papíry na stole mu připomněly, že ještě pořád nemá žádný nápad a už zítra je takzvaná velká dramaturgie.

Návrhy, které zatím dostal od autorů, jejichž jména vůbec neznal, byly jeden trapnější než druhý.

Inscenovat přílet UFO na Staroměstské náměstí.

Nedovolit cestujícím jednoho vagonu nočního metra vystoupit na konečné, odvézt je do depa a tam předstírat přepadení středověkými námořními piráty. (Idiot! napsal Mondspiegel červenou propiskou přes text. Třeba se právě

tohle bude Lokvencovi líbit. Idiot! Teď mýnil zcela adresně Lokvence.)

„Veselá vývrтка“: údajný lékař ukáže pacientům po rentgenu břicha snímek, na kterém je v žaludku jasně patrná vývrтка. Předstírá pochopení pro alkoholové okno, nicméně chce vědět, kdy asi vývrtku spolkli. Skrytá kamera natáčí jejich úžas, stud a zděšení.

„Poklad“: bezdomovci najdou v kontejneru mezi odpadky a čvachtou pohádkový obnos. Hrabou se smradem, mrtvá krysa, zvratky. Poté, co bankovky konečně vyloví, ostuda, zklamání, KIŠ KIŠ.

I další návrhy (z celkového počtu osmi) byly jen varianty oblíbených témat: zneuctít, ponížit, zesměšnit, znemožnit, obnažit, zostudit a potupit. Osmé slovo ho nenapadlo. Zmanipulovat? Zničit? Zavraždit?

Nechám zmizet budovu s věží do rozměrů 30 x 20 x 50 m, nejraději historickou památku na malém městě, podmínky: volný prostor kolem budovy, 3 dny na přípravu akce, honorář 1 milión Kčs. – Nabízel jeden iluzionista s příloženou vizitkou. Opravdu napsal Kčs, i když tato měna už neplatila řadu roků. Blázen?! Otazník vykřičník.

— — —

Netečnost a panika se v něm mísily jako dvě barevné tuše v láhvi. Panika fosforeskovala, netečnost se rozlévala pomalu a soustředěně, jako denně touto dobou, půlnoc, zas jeden den ztracen bez radosti, bez užitku i naděje. Velká dramaturgie, to jest porada, na níž třeba skládat účty (*stav účtu: nula*), přepadla ze zítřka do dneška: už ani moratorium spánku ho před tou obávanou chvílí nechrání.

Co si počít? Ach bože s malým b, citoslovečný bože nás ateistů, co si počít? *Glaum glaum glaum glaum...* Ne, dneska v noci nepomáhá ani *glaum*.

S povzdechem vstal, vzal dvě bílé misky a padesát stonků řebříčku. Jeden položil přes levou misku, to bude *svědek*. „Mám ještě šanci?“ zašeptal na hranici srozumitelnosti, jako by ho prázdný pokoj odposlouchával. S podivnou směsí víry a nevíry asi hodinu přebíral suché stonky v prstech. Pak se srdcem přece jen rychleji tlukoucím nalistoval v Knize pro-

měň odpověď. Kniha mu přiřkla hexagram Ming I, *Soumrak (Zranění světla)*. Lekl se tolik, že neměl sílu přečíst si *Obraz ani Výklad*. Zítra, až zítra. Zhasl a ležel beze spánku, a jako všichni odsouvači strachů, jako všichni odkládači rozhodného činu se jen marně bránil běhu času, starý zděšený pes na stále rychlejším eskalátoru.

– – –

Téma porady bylo jasné: prakticky už všechna konkurence měla pořad na principu mystifikace. Pořady byly *soft*, anebo *hard*. Sofftáci házeli lidem do kávy pavouky z umělé hmoty, mazali jim podrážky smradlavou pastou a dělali na ně neškodné baf. Hardáci na nich párali šaty, blinkali jim na stůl a brzdili před nimi na poslední chvíli. Měli podstatně vyšší sledovanost a řadu soudů na krku.

Pak tu byl třetí proud, kterému Lokvenc přál nejvíc a pro nějž v branži vznikl termín *mystidrama* (z řeckého *mystés*, *zasvěcenec*, a *drama*, čin), (nesmysl, řeckou etymologii Lokvenc neznal, tudíž nebral v potaz), (Mondspiegel ji znal, a co mu to bylo platné?), (osobám pouze z milosti trpěným už není platné nic). *Mystidramata* byla velice nákladná, vyžadovala školené herce, značnou konspiraci a většinou měla za cíl zne- možnit některou slavnou osobu.

Lokvence obzvlášť okouzil jeden zahraniční kus. Stárnoucí operní diva dostala soudní vyrozumění o dědictví, pozvali ji do důstojně vyhlížející advokátní kanceláře – tabulky z leštěné mosazi na renesančních dveřích – a tam jí přečetli fiktivní závěť fiktivního miliardáře. Boháč jí odkazoval veškerý majetek s jedinou podmínkou: že se v přítomnosti notáře svlékne donaha a nechá se posypat popelem z boháčovy urny, aby ji – psal zůstavitel – aspoň symbolicky polaskal.

Pikantnost celé operace spočívala v tom, že dané tělo už nebylo ve stavu, kdy by se chtělo ukazovat veřejnosti, byť zastoupené pouze státním notářem. Kamery – o nichž diva ovšem netušila – citlivě zachytily její boj mezi přirozenou lačností a ostychem ženy narozené v době, kdy nahota začínala u kolen. Nicméně stvrdila podpisem, že na podmínky přistupuje. Urna byla donesena a diváci sedmi kanálů viděli povadlou tlustou ženu svlékat kombiné. Notář (herec oblastního

divadla, který dosud v televizi nehrál) přihlížel s kamenným, nemilosrdně pozorným výrazem. Ve chvíli, kdy se prsty nejistě dotkly háčků podprsenky, došlo k vrcholnému bodu, takzvanému *prásku* (zločinecký argot těchto žánrů vznikal rychle), polonahá diva náhle stála v houfu rozesmátých lidí – scenáristů, techniků a jiné televizní luzy – a do prsou ji praštil veliký červený balón s logem pořadu: KIŠ KIŠ!

Pohled na její zmatenou, zahanbenou a zpanikařenou tvář vydělal stanici mnohonásobně více, než byly náklady na výrobu a případné soudní výlohy. Ale většinou je nikdo nežaloval. Představa, že by museli čelit druhé vlně ponížení při soudním projednávání své kauzy, bývala nad jejich síly. Nějaký podobný pořad toužil Lokvenc mít.

- - -

Nakupoval nejraději ráno, protože pak už bylo v obchodech moc lidí. Mnoha lidí najednou se bál. Paní Karmen mu vařila, ale nenakupovala. Byla už špatná na nohy a vůbec neopouštěla dům, všechno musel donést sám. Vařila dobře, až na dny, kdy „ji to raflo“. Pak byla schopná mu uvařit shnilý brambor. Tvrdila, že ho sám přinesl. Přinesl, přinesl! Bože, když je v pytlíku jeden černý brambor, to ho mám vidět skrz ten plastík? To přece neznamená, že ho chci jíst! Teď abych vyhodil celé jídlo! Jste zkušená hospodyně, to jste necítila, že smrděl jak tchoř?

Paní Karmen nereagovala, možná byla doopravdy hluchá. Polohlasně si něco mumlala, ale ona si mumlala pořád. Nejhorší bylo, že si ani nemohl vzít něco jiného k snědku, protože to byla jeho obsese, *ano, doktorco, nemůžu jíst jinde nežli doma, a neopakujte mi znovu, že to není domov, ale podnámem!*

Kuchyň si důsledně zamykala. Nesnášela, když mluvil do vaření. Na obrovský mrazák nesměl ani sáhnout. Koneckonců, byla jeho bytná. Byl to její dům.

Bydlel tam už sedm roků. Byl jediným nájemníkem ve zchátralém stavení na samém okraji města. Kolem byly zpustlé dvorky a prázdný, dávno opuštěný psinec, z nějž dosud hlavně v horku dchnul palčivý psí pach. Paní Karmen se mu zdála velmi stará. Trochu se jí bál.

- - -

„Je tu ten mladej,“ řekla sekretářka, „co už třikrát volal.“

„Ale já tu nejsem pro styk s veřejností,“ bránil se chabě.

„On není veřejnost, ale autor. Chce mluvit jediné s váma.“

Vzdychl. Hovory s autory, speciálně pak s mladými, pro něj představovaly zostření trestu. Proto se nestal autorem, ale skryl se na opačné straně, skrčen za polopropustným zrcadlem teorie. Spisovatelství považoval za riziko, které neměl kuráž podstoupit.

„Doktor Mondspiegel?“

Mladík vypadal jako bahenní pták. Měl dlouhé hubené nohy a pořád skláněl hlavu jako před nízkými dveřmi.

„Já jsem Vanyš. Jsem za váma poslanej.“

„Aha.“ Středním uchem zaslechl podivnou konstrukci věty. Poslanej? Kým? Proč?

„Že vy mi budete rozumět nejlíp.“

„A... máte nějaký text s sebou? Kdybyste mi ho tu nechal, já bych se na to kouknul přes víkend.“

„Ne, jenom poznámky. A téma.“

„Aha.“ Ve styku s mladíky byl vždycky bezradný. „Aha.“

Porada měla začít za sedmáct minut. Ztrácel poslední naději, že ho ještě něco napadne.

„Tak mi řekněte to téma.“

„Jo jasně, já to ještě neřek. Happy end.“

Srdce mu okamžitě ztěžklo. Suché horko v prstech.

„Jak?“

„To je jen takovej pracovní název. Ale v podstatě jde o šťastný konce. Valí se průser, už to vypadá úplně marně... a na poslední chvílku se to vymákně.“

„Víte, mně právě začíná porada a –“

„A že byste se na ni vybod? Porady jsou krávoviny, nejsou?“ Hoch se na něj spřeženecky usmál. Byla to prohnaná koketérie mládí – *ukáž, že jsi stejně mladý jako já*. „No tak se vymluvte, že vám přišel slibnej autor. To zas není až taková lež, ne?“

Jenže já už dávno nejsem mladý. Já jsem totiž nikdy nebyl mladý. Vanyš mu načmáral adresu, Mondspiegel odspěchal na poradu, nápad na novou tvář mystidramat nedostal. Nutkavě mu táhlo hlavou, kdo za ním asi mladíka poslal? Kdo mohl vědět, že před šestnácti lety přihlásil kandidátskou práci na téma *Happy end?* Zkoumal v ní takzvané šťastné konce pod

úhlem morálních kodexů doby. Kandidátem věd se ale nestal. Z fakulty ho přednedávnem vyhodili, v potupném věku jednačtyřiceti roků, protože nebyl schopen práci dovést do konce.

— — —

36. hexagram, Soumrak (Zranění světla).

Obraz: Zář sestoupila do země. Soumrak. Tak žije ušlechtilý s množstvím, a využívaje soumraku, září.

V protikladu k předcházejícímu hexagramu, jehož celkový charakter hovořil o pokroku a prosazující se dobré síle, výpovědi tohoto hexagramu hovoří o soumraku, o beznaději, o klesání. Za takových okolností je lépe splynout s ostatními, nesnažit se vyniknout.

Výrok: Soumrak. V nesnázích je dobré být vytrvalý.

V nesnázích a v nebezpečí je někdy dobré skrýt svou vnitřní sílu a světlo, nedávat svá nadání najevo a stavět se poslušným a přizpůsobivým. Narození v osmém měsíci budou šťastnější.

Základní devítka znamená: Soumrak v letu svěsil křídla. Tak ušlechtilý muž na cestě tři dny nejedl. Ví, kam kráčí. I když hostitel či pán má k tomu co říci.

Základní jangová čára se podobá ptáku, který v soumraku svěsil křídla a padá. Ale nevzdává se. Tak jako člověk, který třebaže tři dny nejedl, je soustředěný na své dílo, které může všechno ještě zachránit. Důležité je vědět, co chci, a uskutečnit to i přes odpor, námítky či posměšky druhých.

(Pravila čínská Kniha proměn, I-ťing.*)

— — —

„Ubavíme je k smrti!“ prohlásil Lokvenc optimisticky. „Mám tu skvělý náměty, skvělý! Jenže nedotažený.“ Poplácával složku s papíry jemnými pleskanci dlaně, jako se laská koňský zadek. „Třeba ten fantastickéj nápad s nočním metrem! Námořní piráti v metru! Vyletí nám sledovanost o tři facky. Mondy, skoukni to!“

Mondspiegel nezaprotestoval. Neměl odvalu říct, že on ten námět hodil do koše.

* Přeložil Oldřich Král.

„Chce to pevnou ruku, dámo a páni dramaturgové! Dota-
hovat, dotahovat! Jsou to burčáky! My tomu formátu dáme
novej rozměr, co?“

Babeta měla zase nový parfém. Nebylo kam utéct. Šířil se
jako nervový plyn.

„Hele, víme, že všechno tu už bylo. Máme jen dvě cesty.
Buď přeherodesujem herodesa a přitvrdíme – což teda zna-
mená krev! Nebo půjdeme cestou nápadu a vtipu – a od toho
tu mám vás, mý jedinečný znamenitý hisbojs, mozkovej trust
naší stanice. Rozeberte si to a chrlte nápady jak Baťa cvičky...
chrlte je roztomilý slovo... Ano Huberte?“

„Šéfe, jsme soffáci, nebo hardmeni?“

Lokvenc vteřinu dělal, že o tom skutečně přemýšlí.

„Hubičko, já bych to řek asi takhle: v rozehrávce jsme tvrdý
jako... jako víš co... V pointě bych změk. Konce zalitý slun-
cem. Nesmíme nikoho skutečně nasrat. Ty naši objekti musej
bejt nakonec rádi, že pomohli vytvořit bezvadnou srandu...
takže tak nějak!“

Mluvil jako maniodepresivní pacienti v manické fázi. Celou
řeč prokládal drobnými smíšky v místech, kde nebylo čemu
se zasmát, a taky se tomu nikdo další nesmál. Eda Lokvenc
si stačil sám.

„Já se omlouvám, sám sebe pomlouvám, teď zpátky k maši-
nám a makat!“

Mondspiegel nevěřil svému štěstí. Lokvenc zapomněl, že
po něm chtěl do dneška kompletní plán na novou tvář mysti-
dramat. Mondspiegel se cítil jako *nišpáta*. Prý to v sanskrtu
znamená *uprchlík z vězení, ten, kdo se vysvobodil z pout*.

Už se zvedal, když ucítil na rameni Lokvencovu ruku.

„Mondy, ty akademická prašivko jedna, flákáš se. Já si
tě sem natáh proti vůli celýho vedení, že jeden univerzitní
kantůrek nám zvedne prestiž. Ale zas nemůžeš bejt jó jenom
takovej okrasnej keř!“

Hisbojové nadějeplně ztichli. Mondspiegel se nezmohl na
jediné slovo. *Glaum!*

„Děláš teď vůbec na něčem? Ber na vědomí, že jsem tě pově-
řil tím nočním metrem. Vem si k ruce Betyнку, jestli chceš,
ale makej, makej!, máš íkvé jako petřínskou rozhlednu, tak
ať už z toho sakra něco je!“

„Spolupracuju s jedním slibným autorem,“ řekl zbaběle a jako pitomec ukázal papírek s adresou. Eda už byl duchem jinde.

„Fááájn... Angláni maj skvělej klip s ropuchou v záchodový míse. Takovej šlágr kdyby se nám povedl!“

Nišpátu na útěku chytli a už ho zase vedou v železech.

— — —

„Tak, a teď celé ještě jednou,“ požádala ho. Pohnul se a s nelibostí zjistil, že plastický potah lůžka vrže. Zavřel oči a zopakoval to:

„Byla asi jedna v noci. Stál jsem na chodníku pod semaforem. Prázdňá vozovka, široko daleko nikdo. Přesto jsem stál a čekal, až se změní světlo. Když se konečně změnilo, tak jsem přešel. Až v půlce vozovky jsem si uvědomil, že jsem celou dobu čekal, až naskočí červená.“

Chvilku bylo ticho. Svědilo ho pod lopatkou, ale ležel ztuhle, aby zase nezavrzel.

„Co vás k tomu napadá?“

„Jsem poslušný. Neporušuju zákazy.“

„Co dál?“

„Pitomý zákazy.“

„Dál?“

„Pitomý hnusný hovadský zákazy.“

„Kdo je dává?“

„Nevím. Ale jako by mě pořád hlídal.“

„Kdo?“

„Nevím.“

„Je s vámi spokojen?“

„Jak to mám vědět... Asi ne, protože nakonec stejně přestoupím zákaz... Kdyby mě v ten moment přejelo auto, byla by to moje vina. Červená znamená stát!“

„Kdo by vás obvinil?“

Věděl, že chce, aby řekl „Bůh“. Věděl to od začátku téhle pitomé úmorné konverzace. Jeho terapeutka byla zmatená post-new-anti-ultra-pseudofreudiánka nebo co. Neměl jasno, ke které z mnoha odnoží a frakcí vlastně patří, ale víru považovala za neurotický symptom. Tu radost jí neudělám, pomyslel si a promlčel asi třicet korun. Kdybych věřil v Boha, ty

odporná doktorská škrkavko, nejspíš bych se úpěnlivě modlil, grátis. Platím ti daň z ateismu, tak buď ráda, že jsem bezvěrec. Ticho přerušila ona profesionálně vlídným tónem, jako by právě neprohrála jednu z přemnoha zuřivých bitev, které spolu vedli druhý rok.

„Zbývají nám asi tři minuty. Chcete ještě něco dodat? Co vaše *narážky*?“

Ovšemže jí chtěl říct o I-ťingu. I-ťing byl v jejích očích také symptom. Vykládat si I-ťing bylo podezřelejší než věřit v Boha. *Soumrak v letu svěsil křídla. Základní jangová čára se podobá ptáku, jenž v letu svěsil křídla a padá...* Svěsil křídla a místo referátu o I-ťingu rozpustile zatrylkoval podivně staženým hrdlem:

„Vanyš vanyš, skvrn a špíny se zbavíš!“

„A pro vás to znamená...?“

„Vůbec nic. Je to reklama na prací prášek. Proč sakra musí všechno něco znamenat?“

„Tak to si necháme na příště,“ řekla povzbudivě a zvedla ze židle svou nepůvabnou kyprost děsivých bohyň doby kamenné. Zas jednou dospěl ke konci a konec, běda!, neznamená cíl.

- - -

Jeho sestra byla rozhodně bojovnějšího ducha nežli on. Když utrpěla rozvod kvůli jiné ženě, oddala se odmítání mužů s vášní, která nijak neodpovídala ceně ztraceného, zcela nicotného manžela. Byla i ve svých jednačtyřiceti pořád nápadně krásná, měla onu navinulou sladkost lehce namrzlého jablka. Ale hlavně v ní doutnal dým šílenství a ten má vždycky kouzlo pro ty, kdo za svůj nejvzácnější statek pokládají svou vlastní normálnost.

Po rozvodu ji muži obletovali. Zareagovala střemhlav. Oholila si rouno rusých vlasů a ušila si temně hnědé roucho, v němž vypadala jako jeptiška. Aby bylo jasno: tím není míněno, že jen nějak zastřela svůj jedovatý půvab. Napodobila řeholní hábit se vším všudy. Kolem pasu měla silný provaz, na něm visel masivní dřevěný kříž. Čelo jí skrýval černý čepec. Každý, kdo ji potkal v davu, byl přesvědčen, že vidí jeptišku.

Její cvokařina vstoupila v obecnou známost a vzbudila značný rozruch v kruzích světských i církevních. Sestra v tom

rouchu i pracovala: byla simultánní tlumočnicí ze tří světových jazyků. Pracovala na jednorázové smlouvy, takže neměla šéfy v pravém smyslu slova. Její dočasní zaměstnavatelé – většinou bossové velkých firem, někdy i politické strany – ji přemlouvali, ať toho bláznovství nechá, zkusili jí vyhrožovat a dočasně ji bojkotovali. Xandra byla zcela neústupná. Tlumočila tak, že byla nenahraditelná, mluvila prakticky synchronně s mluvčím a nemýlila se. Kdysi ji jeden neurolog chtěl zkoumat, neboť ji pokládal za mimořádný úkaz. Tvrdil, že jde za hranice fyziologie, že musí disponovat paranormálními silami. „Je to úchyl,“ ječela tenkrát Xandra smíchy. „Řekla jsem mu, že v minulém životě jsem byla nindža a můj přežití záviselo na krátký reakční době. On si ten blábol psal těsnopisem!“ Tak či onak, všichni bojkotáři ji vzápětí s prosíkem brali zpět.

Už dvakrát si ji předvolali různí církevní hodnostáři, aby ji jemně zastrašovali. Zaútočila otázkou, jaké roucho podle nich nosí. Byla dost chytrá, aby se nedala chytit. Stříh svrchní části připomínal benediktinky a spodní byl podle stříhu na nejobyčejnější noční košili. Čepec možná měl formu blízkou čepci menších sester Ježíšových, ale neodpovídal mu materiálem ani barvou. Atd. atd. atd. Žádný paragraf práva ani Bible svatá nepředepisují světským ženám, jaké mají nosit šaty. Dnešní móda – jen se rozhlédněte kolem, Eminence – těží ze všech etnik, stejnokrojů, tradic a dob. Postmoderna je kleptomanka, otče. Ne, já se nevydávám za jeptišku. Chodím oblečena cudně. Víte, co to znamená cudně, otče? Protože se cítím cudně, myslím cudně a žiju cudně. Máte námítky?

Obvykle utahala církevníky během čtvrt hodiny, protože byla chytřejší a výmluvnější nežli naprostá většina z nich. Odsekávala fundovaně a vtipně. Stejně by uměla odseknout ještě ve třech a trochu banálněji v šesti dalších jazycích.

Časem – tento podivný stav trval přes pět roků – se smířila s folklórem dožívajícího punku, s etnomódou, s kršnovci, s výstřelky nejmladší generace, a okolí si na ni zvyklo. Občas ji někdo oslovil „sestro“, ale dělala, že neslyší. Jeden polopříčetný žebrák před ní už několikrát padl na kolena a prosil, aby mu jen položila ruku na hlavu. Mlčky to udělala. Mondspiegel ji jednou potkal na ulici, ale zkusil rychle odvrátit zrak.

„Copak? Tíží tě svědomí, bratře?“ zeptala se jízlivě a velmi nahlas. Několik lidí se otočilo. Nejistě se na ni usmál, ale ona nečekala a razila si cestu rušným městem. Neviděl ji už celá léta. Postrádal ji, velmi, ale cosi v něm se bytostně přičilo tomu klamu, té nestydaté fikci – tomu mystidramatu.

— — —

Happy end je ta nejvidentnější forma manipulace s realitou, jaké se umění vůbec dopouští. Nikde není dobový vkus – ať již citový nebo morální – sveden do tak přesného ohniska. Happy endem říká doba sama sobě, jak by věci měly být. Ví, že ve skutečnosti tomu tak není, ví, že happy end je fikce. V širokém koridoru přibližnosti hledá taková řešení situací, která opovrhují její zkušeností, vysmívají se statistice, popírají pravdu i se širokým pásmem pravděpodobnosti – to vše ve prospěch zcela neuvěřitelné varianty, kterou volí její denní sny. (Fajl Poznámky, naposled vyvolán před sedmi lety.)

— — —

„Edo,“ začal váhavě, „mně furt není jasný, co smím a co už ne. Teda... co si můžu dovolit... kam až těma dramaturgickejma zásahama smím zajít...“

Eda na něj hleděl, ale neposlouchal. Co chvilku přeostřoval na dvě obrazovky, které vysílaly každá něco jiného.

„...víš, autoři mi nosí náměty nebo už hotový díla... ale styl jejich myšlení je tak odlišnej od mýho, že každěj můj nápad stejně v kontextu jejich tvorby dává jinej smysl –“

Zaplétal se jako vždycky, když chtěl něco vysvětlit Lokvencovi. Bezmoc ho leptala na nejcitlivějším místě: ztrácel schopnost formulace, svou čarodějnou zbroj.

„...chápej, dramaturgie je strašný násilí. Já můžu jen provýst analýzu, říct jim, jaký řešení toho situačního vzorce se v literatuře už najdou – ale na víc nemám právo –“

Lokvenc už zcela zřetelně sledoval jednu z obrazovek, která ho rozesmávala staccatovitým hekavým smíchem. Náhle se otočil a velmi nekompromisně řekl:

„Doprdele co je to za krasoduchý hemzy, Mondy! Nejseš na univerzitě, seš v televizi! V soukromý, co se rve o každou

diváčkou nudli! Právo?! Jasně že máš právo! Víš, jak zní zákon džungle dneska? Sledovanější žere míň sledovaného!“

Vypnul obě obrazovky naráz. V místnosti zavládlo takřka chrámové ticho.

„Autoři před tebou musej hrůzou pouštět bobky! Škrtej jim z rohu do rohu, vyhoď jim postavu, připiš jim postavu, z tragédie najust udělej komedii, a oni můžou leda držet hubu, protože z tý siláže, co nosej, se dá vysílat velikej prd! Smíš všechno! Seš dramaturg, víš vůbec, co je to dramaturg? Sakra, Mondy, nalej si už jednou do hlavy, že co chceš, to smíš!“

- - -

Sakra-mondy-co-chceš-to-smíš, sakramondy sakramondy...

Ta věta, nahrána na paměť jako na zvukový nosič, mu zněla v hlavě neodbytně jako červotoč. Snažil se jí zbavit, ale nosič ji přehrával svižně a s veselými synkopami. Nešlo ji vypnout. *Glaum* fungovalo slabě, po chvílce prakticky vůbec. Přiřadila se k rozvětvenému rodu nutkavých myšlenek, *Hupity Dupity, Hu-pi-ty! Du-pi-ty!*, spříbuznělá s nimi svou obtížností a vzdálená jim svým hurávelikášstvím, sestřenka z druhého kolena, *sestřenka-zpěvánka*, nezvaný host.

- - -

Otce ztratil tři dny před svým narozením, a proto se narodil o tři týdny dřív. Přišel na svět jako nedonošenec. Polosyrové, bledé těsto jeho těla dopékali v anonymní inkubační peci, zatímco matka dala průchod svému žalu prudkým zánětem dělohy. Vesmír si naplánoval Lva. Těsto v břiše jeho matky bylo zaděláno na Lva – krále Slunce, hlučného, boдрého monarchu v zenitu. Jeho otec zemřel za dodnes neznámých okolností a vesmír nakvap anuloval Lva a přeprogramoval plod na ustrašeného a prokřehlého Raka. Místo Slunce mu bude vládnout Luna, konstatoval vesmír bez valného zájmu. Když se narodil, byl nov.

Vesmír si rozhodně přál Lva, matka si přála Lva a otec, sám Lev, by si taky určitě přál Lva. Matka se po smrti otce trošičku pomátla na rozumu. Ne moc, právě jen tolik, aby to stihlo zničit obě děti. Dál chodila do práce, spoře se stýkala s lidmi a domácnost měla ve vzorném pořádku. Nikdo netušil,

že jediné, čím doopravdy žije, je nebožtíkův kult. Uprostřed bytu vyrostla neviditelná chýše, v níž přebýval její mrtvý manžel, a z pohrobka se stal kultovní předmět. Celá jeho výchova, jeho desatero, jeho kategorický imperativ se vešly do dvou premis: „To by si otec nepřál“ a „To by si otec přál“.

Xandra, které se do jejích třinácti říkalo Šušul, odmítla stát se kultovním předmětem a trávila tolik času mimo domov, kolik to jen šlo. Přespávala u svých spolužaček, jako málo dětí té doby se nevzpírala jezdit na pionýrské tábory na celé léto a obsadila všechny zájmové kroužky, které byly v dohledu. Díky tomu se naučila tři cizí řeči, hrála na zobcovou flétnu, jeden čas tančila výrazový tanec a doma si jen brala čisté spodárky.

Jednou – bylo jí pět – přišla ze hřiště a našla ho v ledničce. Jemu bylo deset týdnů. Spal v dokonale čisté zásuvce na zeleninu. Jestli mu byla zima, nevzpomíná si na to. Jestli mu šlo o život, nevzpomíná si na to. Šušul ho vytáhla a strčila zpět do postýlky. Když po chvíli přišla matka z prádelny, jen zběžně zkonstatovala stav věci.

„Měl teplotu,“ vysvětlila klidně. Šušul žádné vysvětlení nepožadovala.

„Tenkrát jsem pochopila, že musím rychle z domu,“ řekne mu o jeden lidský věk později, noc po matčině pohřbu. „Matka byla blázen. Nechtěla jsem skončit v ledničce.“

— — —

Bahenní pták už na něj čekal v bistru.

„To jsem fakt rád, že jste tady. Zvu vás! Dáte si něco?“

Mondspiegel znejistěl, protože nerad vysvětloval cizím lidem (*všichni lidé jsou cizí*), že mimo domov zásadně nic nejí (*nemám žádný domov*), ale hoch nečekal a pleskl o stůl tlustým sešitkem.

„Jak jsem šel minule od vás, tak mě odchytil nějaký váš šéf nebo co, a ptal se, jak jsme spolu daleko. Já mu řek, že už jsme najeli na věc. Neudělal jsem doufám nějaký kiks?“

„Ne... jistěže ne...“

„On řek fááj, a že to máme brzo přinýst. Tak tady to je.“

Podal Mondspiegelovi sešit v modrých deskách. Na obálce byl tlustý smějící se Buddha, pseudoinický jarmark, kýč.

„A co to je?“

„Zachráněnci.“

„Aha. Aha.“

„Už roky si zapisuju takový... bizarérie. Takový speciální kauzy.“

„Jaký?“

„Nemáte pupínky na slovo zázraky? Třeba ten vejbuch na Martiniku. Jednou tam v noci buchla sopka. Lávový jatka, přes čtyřicet tisíc mrtvejch. Jedinej, kdo to přežil, byl spířar, kterého den předtím zavřeli za výtržnost. Cěla byla pod zemí, poctivej středověkej kámen, lepší než betonovej kryt. Když vystřízlivěl, bylo po všem. Vylez, a kolem od vidim do nevidim ztuhlá láva.“ Hoch se zahihňal jako sýkora na větvi. „Má děsný vokno, matně si vzpomíná, že včera udělal průser – ale že až takhle velkej? Dobrý, co?“

„A vy to chcete napsat... jako hru?“

„Já nejsem žádněj spisovatel. Mě zajímá karmickej zákon. Já trochu jedu v buddhismu a zajímá mě karma – spravedlnost jako taková. Když jich zařvalo čtyřicet tisíc, proč to přežil zrovna tenhle pařež? Taky si myslíte, že náhoda je blbost? Že nic takovýho prostě neexistuje?“

Byla to zjevně řečnická otázka, ale hoch na Mondspiegla vyzývavě zíral, jako by vážně čekal odpověď. Iritoval ho, ta dychtivá tvář ho znepokojovala. Aby se jí zbavil, rozostřil do neurčíta. Rozdvojil mladíka ve dvě neškodné siluety a jeho syrová blízkost na něj nemohla. Obrazotvornost toho využíla a rychle mu hodila na displej výjev strhující síly: slyšel výbuch, suché deště prachu. Cítil úžas, který neměl obsah. Cítil samotu, popel všech osamělých samot. Spěšně pohnul hlavou a výjev byl pryč.

„Škoda že jsem blbej na matyku, fascinuje mě pravděpodobnost. Všim jste si, že všechno, co má smysl, je příšerně nepravděpodobný? Třeba zázrak, nebo šťastná láska. Kauzy v tý mé sbírce jsou fest ulítlý. Mám jich skoro stovku, vypsany z knih, stažený z internetu. Tři se staly lidem, co znám ze života. Už roky se každýho na tyhle historky ptám.“

Mondspiegla se nezeptal, ale Mondspiegel mu přesto odpověděl. Mondspiegel (v duchu): Je to zázračné zachránění, že mě pětiletá sestra včas vytáhla z ledničky?

Mladík se k němu naklonil. Měl tenké prosvítavé uši.

„Tak dramaturgu, jdete do toho se mnou?“

Nebo to je banalita, kterou zlobná fantazie mé sestry zveličila nade všechnu míru? Pobyt ve spodním šupletí ledničky neublíží ani rajčatům.

— — —

„Ropucha v záchodové míse! Bože! Co byste dělala s ropuchou v záchodové míse? Spláchla byste ji?“

„Mhm.“

„Já nechci nic rozhodovat. Rozhodování je past. Jdi vpravo a zabijí tě, jdi vlevo a přijdeš o hlavu.“

„Mhm.“

„Decidere, kořen *-cid-*, zabíjet, viz *herbicid...* anebo *suicidium...*“

„Mhm.“

„Rozhodnutí je operace siamských dvojčat. Znáte to: buď budou celej život zrůdy, nebo jedno umře. Za mnou se táhne pěkná řádka zrůd.“

„Mhm.“

„Nejsem schopen nic dokončit. Na počítači je takovej manévř, říká se mu tvrdý konec. Nenávidím tvrdý konce.“

„Mhm.“

„*Hupity Dupity seděl na zdi, Hupity Dupity ze zdi spad. A celá králova jízda a celé královo vojsko ho nedovedly nazpět dát.* – Víte proč? Hupity Dupity byl vejce. Nad touhle básničkou jsem v dětství brečel. Kdybych se za něco modlil, tak za odvolatelnost.“

„Mhm.“

„Šéf na mě včera křičel, že jsem dramaturg. Sakra, Mondy, víš vůbec, co je to dramaturg?! Vtip je v tom, že já to vím, on ne. *Drama*, řecky čin, přípona činitelská *-urg*. Já jsem *činočinitel*. Muž činu. Denně ztrácím hodiny váháním, jestli nakousnout rohlík od levý, či pravý špičky! *Am Anfang war die Tat!*“

„Mhm.“

„Co to děláte za děsnej zvuk? To vás učili v nějaký psychozroutský škole? Jak jste to měli ve skriptech? Hum hum?“

„Co byste chtěl, abych řekla?“

(Pauza, pauza, pauza, pauza.)

obsah

první část

zranění světla /// 7

druhá část

dvě /// 91

třetí část

sandhiová pravidla /// 145

čtvrtá část

po dokončení /// 183

pátá část

lilit /// 249

šestá část

zapečetěné dveře /// 275

sedmá část

happy end /// 305

daniela fischerová
happy end

Ilustrace na obálce Irena Šafránková
Typografie Vladimír Verner
Vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
v Praze roku 2015 jako svou 1370. publikaci
Vydání druhé, ve Vyšehradu první
AA 15,30. Stran 320
Redigovala Blanka Koutská
Odpovědný redaktor Martin Žemla
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s..
Doporučená cena 298 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.
Praha 3, Víta Nejedlého 15
e-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7429-617-8